

УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА

**Кафедра богослов'я та суспільствознавчих дисциплін
імені Академіка УАН Івана Луцького**

Робоча програма навчальної дисципліни П'ятикнижжя та історичні книги Старого Завіту

ОБОВ'ЯЗКОВА ДИСЦИПЛІНА
Освітньо-професійні програми першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 041 «Богослов'я»

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри богослов'я та суспільствознавчих дисциплін імені Академіка УАН Івана Луцького гуманітарного факультету університету 30 серпня 2018 року (протокол № 1).

Завідувач кафедри
кандидат філософських наук, ліценціат
теології

_____ О.І. Савчук
30.серпня 2018 р.

ВСТУП

Метою навчальної дисципліни «П'ятикнижжя та історичні книги Старого Завіту» є ознайомити студентів з історією написання, структурою та змістом Біблії, розкрити соціально-історичний та філософсько-світоглядний контекст формування Біблійних текстів розкрити значення Святого Письма християн як культурологічної пам'ятки, визначити принципи та схеми інтерпретації біблійних текстів.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати:

- специфіку та історію творення біблійних текстів;
- структуру та зміст Біблії;
- специфіку Біблії як релігійної та культурологічної пам'ятки;
- принципи інтерпретації, історичні напрями дослідження та тлумачення Біблії.

вміти:

- аналізувати біблійні тексти;
- виявляти історико-теологічний контекст біблійних сюжетів;
- здійснювати компаративний аналіз філософсько-моральних доктрин Старого та Нового Завітів.

Міжпредметні зв'язки:

Місце в структурно-логічній схемі спеціальності. Нормативна навчальна дисципліна «П'ятикнижжя та історичні книги Старого Завіту» є складовою циклу професійної підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності «Богослов'я», є базовою для вивчення курсу «Релігієзнавство», пов'язується з такими дисциплінами як: «Історія світової культури», «Історія християнської культури», «Християнська етика», «Екзегетика» тощо.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни		
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 04 «Богослов'я»	Нормативна (за вибором студента)		
Кількість модулів – 2		<i>Рік підготовки</i>		
Загальна кількість годин – 90		2-й		2-й
		<i>Семестр</i>		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Спеціальність: 041 «Богослов'я»	3-й	3-й	
		<i>Лекції</i>		
		18 год.	8 год.	
	<i>Практичні, семінарські</i>			
	18 год.	2 год.		
	<i>Самостійна робота</i>			
	Ступінь вищої освіти: <i>бакалар</i>	54 год.	90 год.	
<i>Вид контролю: екзамен</i>				

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36 до 54.

для заочної форми навчання – 1/8.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточне оцінювання студентів на семінарських заняттях здійснюється за чотирибальною шкалою, де «2» - незадовільно; «3» - задовільно; «4» - добре; «5» - відмінно.

Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться у тестовій формі і оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС

Шкала в балах	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90-100 балів	5 «відмінно»	A
80-89 балів	4 «дуже добре»	B
65-79 балів	4 «добре»	C
55-64 бали	3 «задовільно»	D
50-54 бали	3 «достатньо»	E
35-49 балів	2 «незадовільно»	FX
1-34 бали	2 «неприйнятно»	F

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, метод проектної роботи.

Діагностика (моніторинг і перевірка) результатів навчання здійснюється шляхом виконання студентами:

- 1) тестових завдань;
- 2) написанням есе;
- 3) презентацій і виступів на наукових заходах;
- 4) підсумкового екзамену у тестовій формі.

• Словесні

Розповідь-пояснення використовується під час навчання студентів на протязі лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повідь, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, дохідливості та доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та студентом, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати студента на активізацію отриманих знань. Саме з допомогою їх викладач активізує діяльність студентів, ставлячи їм запитання для розмірковування, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція служить для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, уведення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

- **Наочні методи**

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та показі власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

- **Навчальна робота під керівництвом викладача** – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, написання тестів.

Контроль

Перевірка глибини засвоєння знань, рівня сформованості навичок та умінь студентів відбувається у формі поточного, проміжного та підсумкового видів контролю.

Поточний контроль здійснюється через оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом семінарських занять, виконання процесуальних документів на практичних заняттях, а також шляхом:

- проведення експрес-опитувань,
- тестування,
- підготовки доповідей і рефератів,
- написання самостійних і контрольних робіт.

При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань та практичних навичок студентів і вміння застосовувати їх на практиці.

Проміжний контроль передбачає перевірку рівня засвоєння студентами теоретичного і практичного матеріалу модулів і здійснюється в межах семестру наприкінці планового вивчення спецкурсу.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену після закінчення вивчення навчальної дисципліни.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теологізм космогонії П'ятикнижжя.

Тема 1. Космогонічна модель книги Буття.

Символізм та алегоричність біблійної розповіді про створення всесвіту. Символіка Вавилонської вежі. Укладення союзу з Авраамом. Содом і Гоморра. Перебування у єгипетському полоні.

Тема 2. Співвідношення історичного й теологічного підходів у книзі Виходу.

Поневіряння вибраного народу в єгипетському полоні. Народження та порятунок Мойсея. Місія Мойсея та перешкоди у її здійсненні з боку фараона: семантично-герменевтичний аналіз.

Зародження культово-обрядової практики юдаїзму під час переходу через пустелю. Отримання Мойсеєм Декалогу.

Тема 3 Богословське наповнення юдейської обрядовості у книгах Левіт і Числа.

Богословський символізм черговості принесення жертв. Опис першого старозавітного богослужіння. Поняття чистого й оскверненого в юдейській обрядовості. Елементи карного законодавства. Встановлення святкових днів та храмової десятини. Кількість та обов'язки левітів. Богословський характер обітниць назореїв. Благословіння Арона. Символіка небесної манни та обрання сімдесяти старійшин. Знищення Ханаану та символіка мідного змія. Встановлення меж Обіцяної землі.

Тема 4. Формування юдейської історично-релігійної ідентичності згідно з книгою Второзаконня.

Монотеїзм Второзаконня. Критика ідолопоклонства. Повторення Декалогу. Заборона мішаних шлюбів. Золотий тілець як символ невірності. Місце Кивота Завіту в юдейській культово-обрядовій практиці. Практика релігійних паломництв у юдаїзмі. Смерть Мойсея як біблійний символ «старої людини».

Тема 5. Теологія Ханаану у книзі Ісуса Навина.

Військова підготовка до завоювання Ханаану. Святотатство й покута Ахана. Відновлення союзу з Богом. Завоювання Південної Палестини. Розгром Північних царів. Розподіл завойованих земель між колінами Ізраїля. Підтвердження союзу з Богом. Смерть Ісуса Навина.

Тема 6. Становлення юдейської державності згідно із книгою Суддів.

Політичне становище Ізраїля після смерті Ісуса Навина. Невірність Ізраїля, кара за відступництво. Битва під Тавором. Теологічний символізм пісні Девори. Мідійський полон та поява янгола Гедеону. Нарікання ефраїмів, останні дні Гедеона. Символізм обітниці Єфти. Символізм історії про Самсона та Далілу. Смерть Самсона.

Тема 7. Формування юдейської еліти згідно з книгою Рути.

Перша зустріч Рути та Вооза. Одруження Вооза з Рутою. Родовід царя Давида.

Тема 8. Біблійні образи судді та царя у книгах Самуїла.

Народження й посвята Самуїла Богові. Ганьба та падіння дому Елі. Поразка від філістимлян та втрата Ковчегу Завіту. Зустріч Саула із Самуїлом. Помазання Саула. Історія Йонатана. Помазання Давида на царя. Боротьба Давида й Голіафа. Сини Давида. Пророцтво Натана Давиду, молитва Давида. Опис гріха Давида. Перепис народу та чергове поєднання з Богом.

Змістовий модуль 2. Теологічний ексклюзивізм історичних книг.

Тема 9. Становлення, розпад і занепад юдейської монархії згідно із книгами Царів.

Помазання на царя і тривожне очікування Адонії. Присуд Соломона. Побудова храму Соломона. Кивот Завіту у святині, молитва Соломона. Багатство Соломона. Гріх та смерть царя Соломона.

Біблійний символізм розповіді про вдову із Сарепти. Символізм жертви пророка Іллі. Покликання пророка Єлисея. Внебовзяття Іллі, початок пророчої місії Єлисея. Чудеса Єлисея: розмноження олії, отруєний казан, помноження хлібів. Релігійне відновлення Ізраїля, наступники царя Йосії.

Тема 10. Генеалогія та історизм книг Хронік.

Родовід Юди, покоління Симеона. Завдання священників та левітів. Родовід Веніамина, нащадки Саула. Знеславлення та поховання Саула. Перенесення Кивота Завіту. Коронування Соломона. Молитва при посвяченні святині. Військова могутність царя Йосафата. Пророцтва Єгу. Новий порядок служіння у святині. Біблійний символізм Пасхи у юдаїзмі.

Тема 11. Реорганізація теократичного устрою Ізраїля за книгами Езри та Неємії

Повернення юдеїв з неволі. Побудова жертовника та відновлення богослужінь. Подорож Езри у Єрусалим. Покаянна молитва Езри. Молитва Неємії. Відбудова мурів та брам Єрусалиму. Прилюдне читання Закону, свято Кучок. Віднова союзу з Богом. Заселення Єрусалиму.

Тема 12. Морально-етичний характер книги Товита.

Подорож молодого Товії у товаристві архангела Рафаїла. Молитва Товита і Сари. Шлюб Товії із Сарою. Пісня Товита.

Тема 13. Звеличення жінки у книзі Юдити.

Олоферн проти Ізраїля. Історія Юдити та її краса. Молитва Юдити. Зустріч Юдити з Олоферном, згубна учта. Смерть Олоферна від рук Юдити. Пісня Юдити.

Тема 14. Морально-етичний характер книги Естери.

Бенкет у царя Ксеркса. Царська ухвала про знищення юдеїв. Запрошення Естери на бенкет Амана. Ганебна смерть Амана. Сон Мардохея.

Тема 15. Історично-догматичний характер книг Макавеїв.

Святкування суботи. Очищення та нове посвячення святині. Становлення і розвиток відносин із Римом. Історія Макавейських братів та їх матері. Характеристика найважливіших догм віри: безсмертя душі, воскресіння з мертвих, тощо.

Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Ус бо го	у тому числі					Ус бо го	у тому числі				
		л	с	лаб	інд.	с.р		л	с	лаб	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теологізм космогонії П'ятикнижжя												
Тема 1 Космогонічна модель книги Буття	5	1	1			3	6	2				4
Тема 2. Співвідношення історичного й теологічного підходів у книзі Виходу	5	1	1			3	6					
Тема 3. Богословське наповнення юдейської обрядовості у книгах Левіт і Числа	5	1	1			3	6	2				4
Тема 4. Формування юдейської історично- релігійної ідентичності у Второзаконні	10	2	2			6	6					6
Тема 5. Теологія Ханаану у книзі Ісуса Навина	5	1	1			3	6					6
Тема 6. Становлення юдейської державності у книзі Суддів	5	1	1			3	6					6
Тема 7. Формування юдейської еліти у книзі Руті	5	1	1			3	6					6
Тема 8. Біблійні образи судді та царя	5	1	1			3	6					6

у книгах Самуїла												
Разом за змістовим модулем 1	45	9	9			27	48	4				44
Змістовий модуль 2. Теологічний ексклюзивізм історичних книг												
Тема 9. Становлення, розпад і занепад юдейської монархії у книгах Царів	5	1	1			3	6	2				4
Тема 10. Генеалогія та історизм книг Хронік	10	2	2			6	6	2				4
Тема 11. Реорганізація теократичного устрою Ізраїля у книгах Езри та Неємії	10	2	2			6	6		2			4
Тема 12. Морально-етичний характер книги Товита	5	1	1			3	6					6
Тема 13. Звеличення жінки у книзі Юдити	5	1	1			3	6					6
Тема 14. Морально-етичний характер книги Естери	5	1	1			3	6					6
Тема 15. Історично-догматичний характер книг Макавеїв	5	1	1			3	6					6
Разом за змістовим модулем 2	45	9	9			27	42	4	2			36
Всього	90	18	18			54	90	8	2			80

Рекомендована література:

Базова:

1. Абетка християнської науки і обряду. – Івано-Франківськ: Вид-во ІФТА, 2012.
2. Академічне релігієзнавство: Підручник / За ред.. А.М. Колодного. – К., 2014.
3. Архієпископ Мирослав Марусин. Божественна Літургія. – Рим, 2012.
4. Архієпископ Волоколамський Іларіон (Алфеев). Таїнство віри: Вступ до православного богослів'я / Архієпископ Іларіон. – Київ: АДФ-Україна, 2009.
5. Бальтазар Г. У. Верую. Кто такой христианин? – М.: Библейскобогословский институт св. апостола Андрея, 2017.
6. Бартницкий Р. Синоптические Евангелия: История возникновения. – М.: Духовная библиотека, 2016.
7. Бенедикт XVI. Постсинодальное Апостольское обращение «Verbum Domini» (21 января 2011 г.) о Слове Божиим в жизни и миссии Церкви // <http://www.radiovaticana.org/rus/articolo.asp?c=455988.29>
8. Блаженный Иоанн Дунс Скот. Трактат о Первоначале. – М.: Изд-во Францисканцев, 2011.
9. Бодак В.А. Релігійна обрядовість в її соціальних вимірах. – К.: Гнозис, 2010.
10. Бойчук Б.В., Кияк С.Р., Коваль І.М., Миронюк І.Ф., Юсипчук Ю.В. Галицькі іконостаси і церковна археологія. – Івано-Франківськ: МістоНВ, 2012.
11. Бюркле Х. Человек в поисках Бога. Проблемы нехристианских религий. – М., 2001.
12. Вайдліх В. Про концепції, що примиряють природничі науки і теологію // Філософська і соціологічна думка. – 1994. – № 11-12. – С. 165-185.
13. Василів Р. Концепція Церкви у Київського митрополита Петра Могили. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2004.
14. Вальденфельс Б. Вступ до феноменології / Бернхард Вальденфельс. – К.: Альтерпрес, 2012.
15. Василенко Л.И. Введение в философию религии: Курс лекций / Л.И. Василенко. – М.: Изд-во ПСТГУ, 2009.
16. Вера и знание. Соотношение понятий в немецкой классической философии. – СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2008.
17. Вишолек С. Рациональность веры / Станислав Вишолек / Пер. с польск. – (Серия «Современное богословие»). – М.: Библейско-богословский институт св. апостола Андрея, 2005.
18. Віра і духовність – двоє крил людського духу. – К.: Світ знань, 2001.
19. Владика Андрій Сапеляк. Українська церква на II Ватиканському Соборі. – Л.: Стрім, 1995.

20. Владика Софрон Мудрий ЧСВВ. Короткий коментар до десяти заповідей Божих. – Івано-Франківськ: Вид-во ІФТА, 2001.
21. Водопівець І. Еклезіологія. – Рим – Львів: Свічадо, 1994.
22. Волконский А. Католичество и священное предание Востока. – Париж, 1933.
23. Врош В. Слово Боже. Відповіді Біблії на закиди сектантів проти Католицької Церкви. – Львів: Місіонер, 1997.
24. Гренц С., Олсон Р. Богословие и богословы XX века / Стенли Гренц, Роджер Олсон / Пер. с англ. – Чеокассы: Коллоквиум, 2011.
25. Грудем У. Християнська віра. Двадцять доктрин, які повинні знати кожен християнин. – Чернігов: In Lumine, 2009.
26. Гуардини Р. О Церкві. – М.: Християнська Росія, 1995.
27. Гудінг Д., Леннокс Д. Людина та її світогляд: у пошуках істини і реальності. – Львів: МБФ, 2008.
28. Декларація про відносини церкви до нехристиянських релігій „В наші часи“ – „Nostra aetate” // Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації. – Львів: Свічадо, 1996. – С. 305-310.
29. Декларація про релігійну свободу „Гідності людської” – „Dignitatis humanae” // Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації. – Львів: Свічадо, 1996. – С. 375-392.
30. Декрет про єкуменізм „Возстановлення єдності” – „Unitatis redintegratio” // Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації. – Львів: Свічадо, 1996. – § 6. – С. 195-196.
31. Декрет про Східні католицькі церкви „Східних Церков” – „Orientalium Ecclesiarum” // Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації. – Львів: Свічадо, 1996. – С. 171-186.
32. Де Лобье П. Три града. Соціальне учиння християнства. – С.Пб., 2001.
33. Дисциплінарне релігієзнавство. Колект. монографія. За ред. А.Колодного. – К., 2010.
34. Догматична Конституція про Боже об’явлення „Боже Слово” – „Dei Verbum” // Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації. – Львів: Свічадо, 1996. – С. 311- 331.
35. Догматичне богослов’я Католицької церкви. – Л.; Стрім, 1994.
36. Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації. – Львів: Свічадо, 1996.
37. Дольницький І. Типик Української Католицької Церкви. – Рим: Вид-во отців василіян, 1992.

38. Душпастирська конституція про церкву в сучасному світі „Радість і надія” – „Gaudium et spes“ // Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації. – Львів: Свічадо. – 1996. - С. 499-619.
39. Енцикліка „Evangelium vitae“ Святішого Отця Йоана Павла II. (25.03.95). – Рим: Libreria editrice Vaticana, 1995.
40. Енцикліка Святішого Отця Івана Павла II. „Fides et Ratio“ до єпископів Католицької Церкви про співвідношення віри й розуму. – Київ – Львів: Кайрос – Свічадо, 2000.
41. Заповіді Божі і церковні. Радіопроповіді з Ватикану. – Л.: Місіонер, 2008.
42. Іван Павло II. Пам'ять та ідентичність. Бесіди на зламі століть. – Львів: Літопис, 2005.
43. Іван Павло II. Переступити поріг надії. Відповіді на питання Вітторіо Мессорі / пер. з польс. Н. Попач. – Київ: Кайрос, Львів: Свічадо, 1995.
44. Кардинал Йозеф Гьофнер. Християнське суспільне вчення. – Львів: Свічадо, 2002.
45. Кардинал Йосиф Ратцінгер. Богослов'я літургії // Календар „Місіонаря“ на 2006 рік. – Львів: Місіонар, 2006. – С. 107-118.
46. Кардинал Йосиф Ратцінгер. Примат, єпископат і апостольське наступництво // Календар „Місіонаря“ на 2006 рік. – Львів: Місіонар, 2006. – С. 85-102.
47. Кардинал П. Пупард. Від релігійного досвіду до віри в Бога Ісуса Христа // Віра і духовність – два крила людського духу / Збірн. Матеріалів наук. колоквиуму / Ред. кол.: А.М.Колодний (голов. ред.) та ін. – К.: Світ знань, 2001. – С. 106-120.
48. Кардинал Крістоф Шенборн. Мета чи випадок? Створення світу й еволюція з точки зору розсудливої віри. – Львів: Місіонер, 2008.
49. Карташев А.В. Вселенские соборы. – Клин: Фонд «Христианская жизнь», 2002.
50. Катехизм для парохів / За ред. отця–доктора М.-І. Любачівського. – НьюЙорк – Мюнхен: Логос, 1961.
51. Катехизм Католицької Церкви. – Синод Української Греко-Католицької Церкви, 2002.
52. Катехизм Католицької Церкви: Компендіум. – Львів: Свічадо, 2008.
53. Катрій Ю. Божественна Літургія – джерело святості. – Торонто – НьюЙорк: Вид-во отців василіян, 1997.
54. Катрій Ю. Наша християнська традиція. – Нью-Йорк – Рим: Вид-во отціввасиліян, 1988.
55. Катрій Ю. Пізнай свій обряд! Літургійний рік Української Католицької Церкви. – 1992.
56. Кияк С. Апологетика. Оборона християнської віри з основами фундаментальної теології. – Івано-Франківськ: Вид-во ІФТКДІ. – 1997.

- 57.Кияк С. Фундаментальна теологія: Навчально-методичні рекомендації для студентів спеціальності «Релігієзнавство». – Івано-Франківськ: ПП Маргітич О. І. – 2011.
- 58.Кияк С. Християнська етика: Навчальний посібник. – Івано-Франківськ: Вид-во ІФТКДІ, 1997.
- 59.Кияк С. II Ватиканський собор і релігійно-суспільні проблеми сучасності: Навчальний посібник. – Жовква: Місіонер, 2011.
- 60.Кияк С. Р. Ідентичність українського католицизму: генезис, проблеми, перспективи: Монографія. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006.

Додаткова література:

- 61.Климишин І. Вчені знаходять Бога. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2002.
- 62.Климишин І.А., Климишин О.І. Збагнути світ і себе в ньому (тим, хто задумується над місцем релігії у своєму світогляді). – Івано-Франківськ: Гостинець, 2004.
- 63.Климишин І.А., Климишин О.І. Синиці й журавлі: у пошуках першооснов буття. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006.
- 64.Кодекс Канонів Східних Церков. – Рим: Вид-во отців василіян, 1993.
- 65.Козирчук Л. Г., Гуценко С. Л. Це було так! Біблія і сучасна наука про походження Всесвіту – Донецьк: Донецький науково-технічний центр, 2005.
- 66.Колодний А. Іван Павло II про природу раціонального пізнання // Віра і духовність – два крила людського духу / Збірн. Матеріалів наук. колоквиуму / Ред. кол.: А.М.Колодний (голов. ред.) та ін. – К.: Світ знань, 2001. – С. 129-133.
- 67.Колодний А. Релігієзнавство/ А.Колодний // Філософський енциклопедичний словник. – К.: Абрис, 2002. – С. 544.
- 68.Колодний А. Релігієзнавство і теологія [Текст] / А.Колодний //Релігієзнавчий словник. – К.: Четверта хвиля, 1996. – С. 272.
- 69.Колодний А. М. Основи релігієзнавства. Курс лекцій. – Дрогобич – Київ, 2006.
- 70.Колодний А.М. Україна в її релігійних виявах. – Львів: Сполом, 2005.
- 71.Колодний А.М., Филипович Л.О. Релігійна духовність українців: вияви, постаті, стан. – Львів: Логос, 1996.
- 72.Конституція про святу Літургію „Священний Собор” – „Sacrosanctum Concilium“ // Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації. – Львів: Свічадо, 1996. – С. 9-57.
- 73.Конфесіологія релігії. Колективна монографія. За наук. ред. Професорів А.Колодного і Л.Филипович // Українське релігієзнавство. – Київ, 2009.
- 74.Корчагін К. Божественне Одкровення. – Івано-Франківськ: Вид-во ІФТКДІ, 1996.
- 75.Корчагін К. Таїнство Церкви. – Кн.1 і 2. – Івано-Франківськ: Вид-во ІФТА, 1997.

76. Костюк П. Нарис історії Вселенської Церкви. – Івано-Франківськ: Гостинець, 2002.
77. Костюк П. Соціальна доктрина церкви. Короткий нарис: джерела – енцикліки – основні поняття. – Івано-Франківськ: Вид-во ІФТКДІ, 1996.
78. Коханевич М. Наука открывает Бога. Синтез науки и божественного учения. – М., 2000.
79. Лаба о. В. Патрологія. Життя, письма і вчення Отців Церкви. – Рим, 1974.
80. Ліберо Д. Церковне право / Пер. з нім. Н. Щигловської. – Львів: Свічадо, 2001.
81. Лужницький Л. Догматика. Учебник християнсько-католицької віри для середніх шкіл. – Львів: Марійське Товариство Молоді, 1924.
82. Любачівський М. Віра – її сутність, потреба й прикмети // Символ віри. Радіо проповіді з Ватикану / 2-е вид. – Львів: Місіонер, 2008.
83. Макдоуел Д. Незаперечні свідчення. Історичні свідчення, факти, документи християнства. – К.: Вид-во Асоціації «Християнський Міст», 1994.
84. Мень А. История религии в 7-и томах. – М., 1991-1992.
85. Мень А. История религии: в поисках Пути, Истины и Жизни. Москва: Мирос, 1994.
86. Мень О. Син людський. – Л.: Свічадо, 2005.
87. Мессорі В. Гіпотези про Ісуса. – Львів: Свічадо, 1998.
88. Моррис А. Основания христианской веры / Аллен Моррис / Пер. с англ. – СПб.: Христианское общество «Библия для всех», 1996.
89. Нагаєвський І. Християнська наука. – Рим, 1990.
90. Напюрковський С. Ц. Як займатися теологією / Пер. з пол. К. Рассудіної. – К.: Ін-т. Реліг. Наук св. Томи Аквінського, 2010.
91. Наука и вера в диалоге. П. Тейяр де Шарден и П. Флоренский. – СПб.: Изд-во С.-Петербург. ун-та, 2007.
92. Николс Э. Контуры католического богословия / Пер. с англ. (Серия «Современное богословие»). – М.: Библиейско-богословский институт св. апостола Андрея, 2009.
93. О'Коллінз Д. Наука и вера. Враги или друзья? / Пер. с англ. Е. Терехина. – Черкасы: Коллоквиум, 2005.
94. О'Коллінз Д. Фундаментальная теология. – С.-П.: Изд-во Святого Креста, 1993.
95. О'Коллінз Д., Фаруджі Е. Малий теологічний словник. – Івано-Франківськ, 1997.
96. Папа Іван Павло II. Енцикліка „Fides et Ratio“ – „Віра і Розум“ // Віра і духовність – два крила людського духу / Збірн. Матеріалів наук. колоквиуму / Ред. кол.: А.М. Колодний (голов. ред.) та ін. – К.: Світ знань, 2001. – С. 3-102.
97. Паренте П. Богослов'я Христа. – Львів: Стрім, 1995.

98. Паренте П. Христологія. – Львів: Стрім, 1993.
99. Полкинхорн Д. Наука и богословие: Введение. – М.: ББИ св. Апостола Андрея, 1998.
100. Практичне релігієзнавство. Колективна монографія. За редакцією професорів А. Колодного і Л. Филипович. – Київ: Українська конфедерація журналістів та Українська асоціація релігієзнавців, 2012.
101. Рагнер К. Основание веры. Введение в христианское богословие / Пер. с нем. – М.: Библийско-богословский институт св. апостола Андрея, 2006 Рагнер К., Форгрімлер Г. Короткий теологічний словник. – Львів, 1996.
102. Раз Д. Моральні засади свободи. – К.: Веселка, 2001.
103. Ратцингер И. (Бенедикт XVI). Вера - Истина - Толерантность. Христианство и мировые религии / Пер. с нем. (Серия «Диалог»). – М.: Библийско-богословский институт св. апостола Андрея, 2007.
104. Ратцингер Й. (Бенедикт XVI). Многообразие религий и единый завет / Пер. с нем. (Серия Диалог). – М.: Библийско-богословский институт св. апостола Андрея, 2007.
105. Ратцингер Й. (Бенедикт XVI). Сущность и задачи богословия. Попыткаопределения в диспуте современности / Пер. с нем. (Серия «Диалог»). – М.: Библийско-богословский институт св. апостола Андрея, 2007.
106. Ратцінгер Й. Цінності в часі перемін. Долання майбутніх викликів / Пер. з нім. О. Конкевича. – Львів: Місіонер, 2006.
107. Рацінгер Й. Вступ до християнства. Лекції про Апостольський символ віри з новим вступним есеєм / Пер. з нім. О. Конкевича. – Л.: Місіонер, 2008.
108. Рацінгер Й. Сіль землі: Християнство й Католицька Церква в ХХІ столітті. Розмова Петера Зевальда з Йосифом Рацінгером / Пер. з нім. О. Конкевича. – Львів: Місіонер, 2007.
109. Реати Ф. Введение в нехристианские религии (с кратким обзором христианства). – Гатчина: СЦДБ, 2002.
110. Реати Ф. Есть ли Бог? Человек в поисках Бога. Введение в философскоебогословие. – Гатчина: СЦДБ, 2000.
111. Религии мира: история и современность. – М., 1982-1993.
112. Религии мира. Справочное издание „Белфакса“. - М., 1996.
113. Релігієзнавчий словник / За редакцією проф. А Колодного і Б. Лобовика. – К.: Четверта хвиля, 1996.
114. Роуэн У. О Христианском богословии / Уильямс Роуэн / Пер. с англ. (Серия «Современное богословие»). – М.: Библийско-богословский институт св. апостола Андрея, 2004.

115. Сабол С. Католицизм і православ'я. – Львів: Слово Доброго Пастиря. – Ч. 1-2. – 1991.
116. Саган О.Н. Вселенське православ'я: суть, історія, сучасний стан. – К.: Світ знань, 2004.
117. Сало Т. Вера и жизнь / Тайсто Сало. – СПб:– Христианское общество «Библия для всех», 1997.
118. Св. Тома Аквінський. Компендіум теології / Пер. з латини В. Котусенката ін. – К.: Ін-т. Реліг. Наук св. Томи Аквінського, 2011.
119. Словник біблійного богослов'я. – Львів: Місіонер, 1996.
120. Современное католическое богословие. Хрестоматия / Под ред. Хейза М.А., Джирона Л. / Пер. с англ. (Серия «Современное богословие»). – М.: Библейско-богословский институт св. апостола Андрея, 2007.
121. Социальные функции религии в условиях модернизации общества: XXIвек: Материалы международной научно-практической конференции. – М.: ИД «АТИСО», 2011.
122. Стасяк С., Завіла Р. Основи догматичного богослов'я. – Л.: Місіонер, 1997.
123. Степовик Д. Візантологія. – Івано-Франківськ: Вид-во ІФТА, 2002.
124. Степовик Д. Релігії, культури і секти світу. – Івано-Франківськ: Вид-во ІФТА, 2002.
125. Стотт Д. Основания христианства / Джон Стотт / Пер. с англ. – М.: Христианская миссия «Триада», 1998.
126. Суттнер Е.-К. Українське християнство на початку III-го тисячоліття: історичний досвід та еkleзіологічні перспективи. – Львів: Свічадо, 2001.
127. Тайсен Г. Библейская вера в эволюционной перспективе / Пер. с нем. Е. Верещагина. – М.: ББИ св. апостола Андрея, 2009.
128. Тафт Р. Літургія як вияв церковної ідентичності // В пошуках ідентичності. Студійні дні в Ніредьгазі. – Львів: Свічадо, 1998. – С. 75-96.
129. Тулюк-Кульчицький Д. Державна етика. Католицька наука про державу. – Мюнхен: Логос. – 1966.
130. Уэйнрайт Д. Для нашего спасения. Два взгляда на миссию Христа / Джеффри Уэйнрайт / Пер. с англ. (Серия «Современное богословие»). – М.: Библейско-богословский институт св. апостола Андрея, 2004. – 243 с.
131. Уэллс Т. Цена за народ. Значение смерти Христа / Том Уэллс / Пер. С англ. – Минск: МФЦП, 2007. – 208 с.
132. Филипович Л. Етнологія релігії. – К., 2000.
133. Финли М., Мосли С. Действенная религия /Пер. с англ. / Марк Финли, Стивен Мосли. – Заокский: «Источник жизни», 2006. – 64 с.
134. Філософський енциклопедичний словник. – К.: Абрис, 2002.

135. Франц К. Бог Троичной любви / Курт Франц. – М.: Христианская Россия, 2009.
136. Харьковщенко Є. Релігієзнавство. Підручник. – К.: Наукова думка, 2007.
137. Харьковщенко Є. А. Софійність київського християнства. – К.: Науковадумка, 2003.
138. Хаффнер П. Тайна таинств / Пер. с англ.. – М.: ББИ св. Апостола Андрея, 2007.
139. Хома І. Нарис історії Вселенської Церкви. – Рим - Львів, 1995.
140. Чировський М. Введення до суспільно-господарської науки Церкви. – Львів: Свічадо, 1994.
141. Чікарькова М. Ю. Біблійний антропоцентризм та його роль у становленні європейської культури: Монографія. – К.: Видавничий дім Дмитра Бурого, 2010.
142. Шевченко Т. Соціальний католицизм: папські енцикліки XIX-XX століття (14 06 2011) // <http://www.religion.in.ua/main/history/10416-socialnijkatolicizm-papski-encikliki-xix-xx-stolittya.html>.
143. Шенк Ричард. Бог в поисках человека. Вера и Богословие. – М.: Христианская Россия. – 2001.
144. Шеремета О. Папа Лев XIII і ренесанс Аквіната (13 11 2009) // <http://www.religion.in.ua/main/history/2442-papa-lev-xiii-i-renesans-akvinata.html>.
145. Яроцький П. Етноконфесійна самобутність і сакральна самоцінність східного обряду у київському християнстві: історичний екскурс і сучасні рефлексії // Київська традиція і східний обряд в Українському християнстві. – Київ – Тернопіль: Рада, 2004. – С. 25-32.
146. Яроцький П. Католицизм на українських землях // Історія релігій в Україні: У 10 т.– Т. 10: Релігія і церква років незалежності України. Київ –Дрогобич: Коло, 2003. – С. 165-187.
147. Яроцький П. Релігієзнавство: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2004.
148. Fries H. Fundamentaltheologie. – Gray& Verlag Stzria, 1985.
149. Handbuch der Dogmatik. – Bd.1-2. – Düsseldorf: Verlag Patmos, 2000.
150. <http://mykolaiv.info/statti-ta-naukovs-pratsi>.
151. Giovanni Paolo II. Profezia per l'Europa. – Roma: Piemme, 1999. – 1021 p.
152. Guardini R.. Der Herr. Betrachtung über die Person und das Leben Jesu Christi. – Würzburg, 111959.
153. Kardinal J. Ratzinger. Das neue Volk Gottes. Entwürfe zur Ekklesiologie. - Düsseldorf: Verlag Patmos, 1969.
154. Kern W., Niemann F.-J. Theologische Erkenntnislehre. – Düsseldorf: Patmos Verlag, 1981. – 190 S.
155. Küng H. Die Kirche. – Bd.1. – Freiburg, 1967.
156. Lexikon der Religionen. Phänomene. Geschichte. Ideen. – Freiburg: Herder, 1999.

157. Löser W. Volk Gottes // Lexikon der Katholischen Dogmatik. – Freiburg: Herder, 1987.
158. Mysterium des Gottesvolkes. – Einsiedeln, 1987.
159. Neufeld. K. H. Fundamentaltheologie. Jesus – Grund christlichen Glaubens. – Bd. 17.1. – Stuttgart: W. Kohlhammer Druckerei, 1992.
160. Ott L. Grundriss der Dogmatik. – Freiburg& Herder, 1981.
161. Patrik de Lobje. Die Soziallehre der Katholischen Kirche. – Brüssel, 1989.
162. Rahner K. Schriften zur Theologie. – Bd. 14. – Wien: Benziger Verlag, 1980.
163. Rahner K. Volk Gottes // Sacramentum Mundi. Theologisches Lexikon für die Praxis. – Bd. 4. – Freiburg, 1969.
164. Schuchert A. Kirchengeschichte. – Bd. 1-2. – Wien: Buchgemeinschaft der Katholiken Österreichs, 1958.